

Samhällsbyggnadsnämnden

2025-02-27

1 (3)

§ 23 E-förslagssvar, Höglandssjön, gallra bland sjöväxter (Sbn/2024:561)

Ärendebeskrivning

Ett e-förslag om Höglandssjön - gallra bland sjöväxter har lämnats in den 30 augusti 2024 till kommunen. Förslaget överlämnades till samhällsbyggnadsnämnden för handläggning och återrapporteras till kommunfullmäktige.

E-förslaget

E-förslaget gäller att sjöväxter borde gallras eller rensas från Höglandssjön för att underlätta fiske, och att några bryggor borde placeras ut av samma anledning.

Förslagslämnaren spekulerar kring att bisam och bäver försvunnit från sjön och att deras frånvaro kan ha gjort att mängden växter i sjön ökat sista två åren. Han menar även att sjöfågel inte trivs med hög växtlighet och har minskat märkbart i antal.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kommentarer

Kommunen är markägare för nästan all strandnära mark runt Höglandssjön. Därför har kommunen ansvar för stränderna, och kan bygga bryggor eller liknande anläggningar.

Höglandssjön har under lång tid utsatts för stor påverkan från omgivande bebyggelse. Både avlopp och anlagda ytor som gräsmattor leder till näringsläckage ut till sjön som har resulterat i kraftig övergödning. Dessutom finns industrier i närheten av sjön och gamla förorenade områden som kan läcka miljöfarliga ämnen. Kommunen har arbetat med åtgärder för att minska påverkan, och sjömiljön är idag avsevärt mycket bättre om man jämför med något decennium bakåt i tiden.

Analys av vattenkemi (se bilaga om Höglandssjöns naturmiljö) visar en klar förbättring från 2008 till 2024 med minskad näringsbelastning och sänkt turbiditet. Det är ett resultat av Mivas arbete med att förbättra avloppsnätet, och miljö- och hälsoenhetens tillsyn över enskilda avlopp i området, samt att ett antal enskilda avlopp anslutits till kommunalt VA 2011. När vattenkemin förbättras leder det till ökad tillväxt bland vattenväxter.

Klagomålet som framförs över att mängden växter ökat avsevärt orsakas därför med all sannolikhet av att kommunen framgångsrikt åtgärdat problem med övergödning, och nu har växterna möjlighet att utnyttja all den näring som finns i sjön.

Beslutet skickas till: Förslagslämnare, kommunfullmäktige
--

Samhällsbyggnadsnämnden

2025-02-27

2 (3)

§ 23 (forts.)

E-förslaget går ut på att kommunen borde avlägsna den nya växtlighet som syns. En fördel med en sådan åtgärd är att om man avlägsnar växter från vattnet, då lyfts näringsämnen bort från systemet i stället för att återföras när växterna dör och förmultnar på hösten.

Arbetsinsatsen är relativt stor; först måste växterna klippas och därefter ska de krattas ihop innan de kan köras till kompostering. Alternativet är att fortsätta arbeta med åtgärder för att minska näringsbelastningen fram till dess att sjön har en naturlig ekologi; i så fall äts vattenväxterna upp av djur i vattnet. En naturlig balans är att föredra eftersom den sköter sig själv och leder till avsevärt mycket lägre kostnader, men fungerar bara om det är möjligt att fortsätta sänka näringsbelastningen till dess att naturliga nivåer uppnås.

Kommunen genomförde vassklippning och rensning av vattenväxter 1996. Följden av det blev algblomning, eftersom utsläpp av näringsämnen i vattnet inte minskades samtidigt som det inte längre fanns kvar växtlighet som omsätter näringen. Om man inte åtgärdar återstående problem med övergödning först blir därför en rensning av vattenväxter en negativ åtgärd då algblomning med cyanobakterier kan förgifta stora delar av vattnet.

Sjöfågels minskning har naturliga förklaringar genom att bisamrättan skapat obalans i ekosystemet, och även om bisamrättorna nu är borta har även måsarna försvunnit. Måsarna ger därför inte längre skydd mot predatorer, så att exempelvis tranor kan äta upp alla ägg och ungar bland de sjöfåglar som häckar runt sjön. Åtgärden för att få tillbaka sjöfågel till Höglandssjön är därför att försöka få tillbaka måskolonierna, och att jaga bisamrätta om den skulle återvända. Detta borde lösa sig på naturlig väg så småningom, förutom eventuell jakt på bisam.

Avseende fiske i sjön bör fiskhälsan utredas med tanke på att det finns industrier och kända förorenade områden runt sjön. Det vore olämpligt om åtgärder utförs för att inspirera ett ökat fiske om det visar sig att fisken är hälsofarlig att äta till följd av miljögifter. Provfiske med analys av kända föroreningar i området (kvicksilver, dioxiner, PFAS, osv) kan genomföras relativt enkelt. En avvägning bör även göras mellan nyttan av att ge medborgare bättre tillgång till naturområdet gentemot de skador som naturmiljön tillfogas av att bygga anläggningar som bryggor. Fiskerätten i sjön arrenderas av SFK Storfiskarna.

Prövning av barnets bästa

Natur- och friluftsupplevelser är viktigt för barns hälsa och välmående. Därför är det bra för barn att arbeta med återställning av naturskador, och även att gynna fritidsaktiviteter som fiske eller fågelskådning. I det här fallet finns osäkerheter kring om fisken i Höglandssjön är hälsosam att äta, därför är det bästa för barnen att utreda om fisk i sjön innehåller miljögifter. Om det visar sig att fisken är ofarlig att äta, då gynnas barnen av att få ökad tillgång till natur, men om fisken är hälsofarlig att äta är det i barnens intresse att skydda dem från miljögifter genom att inte uppmuntra till fiske.

Beslutet skickas till: Förslagslämnare, kommunfullmäktige
--

Samhällsbyggnadsnämnden

2025-02-27

3 (3)

§ 23 (forts.)**Beslutsunderlag**

- Samhällsbyggnadsförvaltningens beslutsförslag, daterat 6 februari 2025
- E-förslag, Högländssjön, gallra bland sjöväxter, daterat 30 augusti 2024
- Högländssjöns naturmiljö, daterad 24 januari 2025

Samhällsbyggnadsnämndens beslut

Samhällsbyggnadsnämnden anser att e-förslaget, Högländssjön - gallra bland sjöväxter, är besvarat i och med att det pågår arbete med att förbättra vattenkvaliteten i Högländssjön där naturlig förekomst av vattenväxter ingår som mål.

- - - - -